SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятайте про Україну!

No. 14. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 23, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го СІЧНЯ 1988 Ч. 14. РІК. XCV.

УНСОЮЗ ПОЖЕРТВУВАВ 30,000 ДОЛЯРІВ НА ПРАЦЮ КОМІСІЇ ГОЛОДУ

Головний касир УНСоюзу Уляна Дячук вручає чека на 30,000 дол. д-рові Джейнсові Мейсові (другий зліва), в присутності головного предсідника д-ра Івана Флиса (справа) і головного секретаря Володимира Сохана.

Джерзі Сити, Н. Дж. — Український Народний Союз, який на протязі п'ятьох років підтримує спершу задум створення Конгресової комісії для дослідження причин і наслідків Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, а відтак її працю, пожертвував 30,000 дол. на закінчення її праці.

Як відомо, комісія була створена законом в 1984 році, а почала працю в 1985 році. Фонди призначені для її праці вистачать до кінця січня ц.р. Щоб завершити дослідження і видати повний рапорт згідно з мандатом, наданим комісії, треба ще додаткових фондів і часу. Отож комісія повинна закінчити свою працю у червні ц.р. і до того часу її працю мусить фінансувати українська громада фондами на приблизно 170,000 дол.

Д-р Джеймс Мейс, дослідник з Гарварду, який очолює штаб комісії, звернувся під кінець минулого року листом-проханням до УНСоюзу допомогти комісії закінчити працю. УНСоюз звернувся негайно до свого членства і до громади дати комісії фінансову допомогу, на що членсто і громада відгукнулися позитивно.

Це підтвердив в розмовах з членами Екзекутиви і редакторами видань УНСоюзу д-р Мейс під час зустрічі тут в Головній Канцелярії в понеділок, 11-го січня ц.р. Від Екзекутиви він прийняв чек на 30,000 дол., а редакторам „Свободи" і „Українського Тижневика" передав листу всіх організацій і осіб, які зложили датки на працю комісії. УНСоюзові і всім іншим організаціям та громадянам д-р Мейс зложив в подяку та просив продовжуати підтримку, бо фондів все ще потрібно.

Зі своєї сторони члени Екзекутиви УНСоюзу ще раз звертаються до членства і до громади продовжувати висилати пожертви, щоб комісія могла закінчити рапорт, передати його Урядові і Конгресові ЗСА та опублікувати свої дослідження.

Адреса комісії: Commission on the Ukraine Famine, 1111 20th St. N. W., Suite 537, Washington, D.C. 20579

СЕН. Ф. ЛОТЕНБЕРҐ ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ ПРАВ ЛЮДИНИ В СССР

Джерзі Сиҭі, Н.Дж. — Сенатор Френк Лотенберг з Ню Джерзі, один із внескодавців резолюції внесеної до Сенату про 1000-річчя Хрищення України, у довшому листі до д-р Лариси Онишкевич, подає свої враження і думки після поїздки з Архиєпископом Теодором МекКарріком до СССР осінню 1987 року. Там він хотів наглядно побачити наслідки „ґласности" і переконався, що на ділі дуже мало видно поступу у питаннях людських прав.

Зокрема сен. Ф. Лотенберґ згадує карний табір 36-1, в якому перебуває багато українських правозахисників, як інформував його Андрей Сахаров. Далі сен. Лотенберґ стверджує, що в Україні немає і тепер релігійної свободи, а українці-католики не можуть виконувати своїх релігійних практик, що далі панує русифікація і що українці не мають ані свободи слова, ані релігії, ані не можуть плекати своєї культури, та навіть не можуть свобідно порушуватися.

Сен. Ф. Лотенберґ пише, що він не дістав ніякої конкретної відповіді в Москві на запити у всіх цих справах від совєтських властей. І тому він уважає, що ЗСА мусять подвоїти свої заходи, щоб змусити совєтський уряд до придержування обіцянок, що він їх дав, підписуючи Гельсінкські угоди. „Якщо СССР хоче поправити своє зображення в очах американців, то мусить краще поставити справу людських прав. А це значить ґарантувати права всім громадянам, що хочуть висловити свою думку, ґарантувати релігійну свободу, відкрити двері для еміґрації і перестати переслідувати тих, що є проти політики уряду".

Це думки, сен. Ф. Лотенберґа, які він передав усім совєтським офіційним властям, з якими зустрічався в Москві. І це, на думку сенатора, є думки які Америка повинна так довго висловлювати голосно совєтському урядові аж людські права будуть запевнені кожному совєтському громадянинові.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут в авдиторії школи св. Юра, при 215 Схід 6-та вулиця, в неділю, 24-го січня ц.р., о год. 2-ій по полудні відбудеться свято самостійности і соборности України для відзначення 70-річчя проголошення встановлення Української Народної Республіки. Академію влаштовує Комітет Об'єднаних Організацій, а святочну доповідь виголосить д-р Олександер **Домбровський. В мистецькій частині виступлять солісти Марта Кокольська-Мусійчук, меццо-сопрано і Степан Шкафаровський, бас.**

В НІКАРАҐУА ВІДКЛИКАНО ВИЙНЯТКОВИЙ СТАН

Вашінгтон. — У вівторок, 19-го січня, президент Нікараґуа Даніель Ортеґа оголосив про відкликання вийняткового стану, запровадженого в країні шість років тому, і розпустив так звані „народні трибунали", які розглядали справи „контрреволюціонерів". Однак відкликання виімкового стану не перешкодило сандіністам заарештувати в той же день ще п'ятьох лідерів опозиції, які поверталися з Ґватемалі, де вони зустрічалися з керівниками нікараґуанських партизанів.

„Твердять, що в Нікараґуа відбуваються зміни, — сказала кореспондентам лідер Консервативної партії Маріям Арґельо, — але єдина зміна, яку я бачу, це та, що не встигла я вийти з літака, як мене вперше в житті саджають до в'язниці". Після допиту заарештованих відпустили. Як стало відомо, у п'ятницю і суботу, 15-го і 16-го січня, були заарештовані сім інших лідерів опозиції, яких протримали 36 годин.

Газета „Волл Стріт Джорнал" писала, що подібні короткотривалі арешти мали місце і раніше, переважно тоді, коли проголошувалася якась „мирна ініціятива": з однієї сторони, сандіністи демонстрували міжнародній громадськости свою миролюбність, а з другої — показували опозиції, що всередині країни їх миролюбність має свої межі. Газета зауважує, що, не зважаючи на останні арешти, противники дальшої американської допомоги партизанам все одно будуть голосувати у Конґресі проти неї. „Вашінгтон Пост" пише, що на початку лютого доля цієї допомоги, мабуть, вирішиться в ту чи іншу сторону назавжди: якщо і Палата Репрезентантів, і Сенат проголосують проти неї, президент Роналд Реґен не зможе просити про її відновлення до кінця 1988 фінансового року, який закінчується 30-го вересня, тобто незадовго до президентських виборів. „Виглядає, що американська допомога повстанцям відійде в минуле разом з адміністрацією Реґена", — пише „Вашінгтон Пост".

Прихильники допомоги партизанам не втрачають надії, що голосування в Конґресі вирішиться в їх користь. „Ми маємо надію, що Конґрес ЗСА дасть нам гроші, — заявив повстанський керівник Альфредо Сесар. — А якщо не дасть, ми все одно продовжимо боротьбу".

КРИТИКА В ПРЕСІ ШКОДИТЬ АРМІЇ — КАЖЕ МІНІСТЕР СССР

Москва. — Міністер оборони СССР Дімітрій Т. Язов, виступивши на телевізійній програмі, що є рідкісним явищем у совєтській практиці, критикував газети й інші засоби масової інформації, що вони своїми писаннями й передачами зменшують громадську пошану до совєтської армії і тим самим підривають основи збройних сил Совєтського Союзу, які мають добру опінію не тільки внутрі СССР, але також за кордоном.

Ген. Д. Язов, який в червні минулого року був наіменований на пост міністра оборони після скандалу з молодим західньонімецьким летуном Матіясом Рустом, що зумів перелетіти фінляндсько-совєтський кордон і приземлити свого малого спортового літака „Сессна" на Червоній площі в Москві, піддав гострій критиці кілька публікацій, в тому числі популярний журнал „Огоньок" і „Літературную Ґазєту", які, поміщуючи статті після афери з Рустом і на тему перебування совєтських окупаційних частин в Афганістані, „дали в руки західніх ворожих кіл арґументи для ведення антисовєтської пропаґанди і применшування значенията та здібности совєтської системи оборони". Одну статтю в „Літєратурной Ґазєтє" Язов назвав „провакативною", а решта матеріялів на теми армії і оборони піддав гострій критиці, кажучи, що деякі совєтські журналісти й письменники створили таку атмосферу, що молоді люди, вступаючи тепер до армії, неохоче їдуть, наприклад до Афганістану, бо це, мовляв, „брудна війна", зовсім непотрібна для вдержання престижу Совєтського Союзу.

Виступ ген. Д. Язова на телевізії наглядно вказує, що армія не задоволена взаглі теперішньою атмосферою полегші для преси, яка наступила після поступового введення змін у політиці від часу приходу до влади Міхаїла Горбачова. Спершу Язов виступив на програмі „Я служу для Совєтського Союзу", але коли його виступ не мав широкого відгуку у глядачів, програму повторили минулого понеділка, 18-го січня у вечірніх годинах.

Очевидно, виступ совєтського міністра оборони був узгіднений з Політбюром, бо ген. Д. Язов був вибранцем на цей високий і відповідальний пост генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим і в загальному армія як така підтримала політику „гласности" й економічну перебудову.

Деякі західні політичні спостерігачі завважили, що виступ міністра оборони кидає світло на відносини у Політбюро і є познакою, що армія евентуально може опинитися в таборі Єгора К. Ліґачова, партійного ідеолога і Віктора М. Чебрікова, шефа КҐБ.

Кореспонденти не мали змоги говорити з головним редактором журналу „Огоньок" Віталієм Коротичем, а редактор, відповідальний за закордонну політику в журналі Артим Боровик заявив, що критика ледве чи пошкодить популярности журналу.

У Вашінґтоні відзначать роковини незалежности

Вашінгтон. — Тут в середу, 27-го січня ц.р., в кімнаті Б-239 в урядовім будинку ім Рейбирна о год. 6-ій вечора відбудеться прийняття для відзначення 70-ліття проголошення незалежности України. Влаштовує це прийняття Український Конгресовий Комітет разом із американським конгресовим Ад Гок комітетом для справ балтійських народів і України.

Про точніші інформації слід телефонувати до Українського Крайового Інформаційного Бюра на число (202) 638-0988.

СВЯТКУВАННЯ В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Тут в Українській Централі, при 240 Ґовп авеню, в неділю, 24-го січня ц.р., о год. 5-ій по полудні відбудеться святочне відзначення роковин державности і соборности України. Академію влаштовує Відділ УККА Пассейк-Берген, а святочну доповідь виголосить д-р Аскольд Лозинський.

У Філядельфії відзначать свято державности

Філядельфія. — Цьогорічні святкування проголошення державних актів незалежности і соборности України будуть проходити в духовому піднесенні в зв'язку з 1000-літтям Християнства в Україні.

Відзначенням державних актів 1918 і 1919 років займається Український Конгресовий Комітет — Українська Громада Метрополітальної Філядельфії та УАКРада. У п'ятницю, 22-го січня, відбулася проклямація Українського Дня, що його проголосив майор Філядельфії В. Вілліям Ґуд, підкреслюючи 70-річчя акту державної самостійности України та знаменний ювілей 1000-ліття Християнства в Україні.

У неділю, 24-го січня, будуть відправлені в катедральних храмах Божественні Літурґії з молінням за долю України: в католицькому митрополичому соборі Непорочного Зачаття ПДМ о год. 10-ій ранку та в українській православній катедрі св. Володимира о год. 10:30 вранці.

Того ж дня відбудеться ювілейний концерт; початок о год. 3:30 по полудні в залі Українського Освітнього Культурного Центру. Святочне слово виголосить Микола Плавюк.

В мистецькій програмі візьмуть участь відомі артисти: Андрій Добрянський бас-баритон, Лариса Магун-Гурин, сопрано, Тома Гриньків, концертовий піяніст і Нестор Цебрівський, челіст.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. І. ШЕВЧЕНКА

Рівердейл, Н. Й. — У четвер, 28-го січня ц.р., о год. 4-ій по полудні в Манґеттен коледжі відбудеться доповідь проф. Ігоря Шевченка, професора візантійської історії і літератури в Гарвардському університеті на тему: „Візантія і слов'яни". Доповідатиме проф. Шевченко про вплив Візантії на культуру, літературу та літературну мову східних і південних слов'ян між IX і XV століттями, а опісля порівняє візантійські культурні впливи на Захід і Схід.

Манґеттен коледж знаходиться недалеко Бродвею та 242-ої вул. захід у Бронксі, а доповідь є відкрита для публіки.

Совєтський Союз надав політичний притулок двом американцям

Москва. — Американці — чоловік і жінка, які приїхали у Совєтський Союз як туристи, попросили політичного притулку і дістали його. Про це повідомив речник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов. Він додав, що 43-річний Теодор Бренч і 40-річна Черил — спеціялісти в ділянці засобів масової інформації.

За словами Ґерасімова, Бренчі приїхали у Москву в грудні. Як Ґерасімов, так і трохи пізніше ТАСС, повідомили, що президія Верховної Ради СССР „ґарантувала Бренчам політичний притулок".

Речник амбасади ЗСА у Москві Ричард Джілберт сказав репортерам у відповідь на запитання про „біженців", що не має про них ніякої інформації. Пресове агентство Ассошіейтед Пресс зв'язалося з батьком Теодора — 77-річним Кларенсом Бренчем, що живе у місті Ірі, Пенсильванія. Батько повідомив, що останнім часом син працював у місті Мавнт Дора, Фльорида, на радіостанції. За словами батька, він і інші члени родини, друзі і знайомі відмовляли Теодора від поїздки у Совєтський Союз. Однак син розповідав про те, як добре живеться там і про переваги соціялізму над капіталізмом. „Син наслухався розповідей совєтської жінки, яку він зустрів у З'єднаних Стейтах і яка хотіла вернутися у Совєтський Союз", — сказав батько. Із слів Кларенса Бренча не зрозуміло, чи „совєтська жінка", про яку зайшла мова, є жінкою його сина, еміґранткою чи громадянкою Совєтського Союзу, яка перебувала у ЗСА тимчасово.

Теодор і Черил Бренчі — не перші американці, які дістали останнім часом політичний притулок у Совєтському Союзі. У квітні минулого року дістав притулок в СССР дезертир з американської армії у Західній Німеччині вояк Вейд Робертс і його німецька подруга. Кілька місяців тому Робертс вернувся в Америку, не витримавши умов совєтського побуту.

Речник амбасади ЗСА Р. Джілберт сказав репортерам, що кожний американський громадянин має право жити, де захоче. Ґерасімов у свою чергу заявив, що Бренчі уже дістали працю в СССР.

Пригадали про інтернування канадських українців

Маноа, Гаваї (ОУПС). — На закінчення міжнародного З'їзду „Схід-Захід" у Гавайському університеті від 4-го до 7-го січня ц.р., проф. Енн Рейсон прочитала доповідь про інтернування й виселення канадських японців із західнього побережжя Канади в часі Другої світової війни. Вона обговорила зокрема повість „Обасан", що недавно появилася друком у Канаді і докладно з'ясувала подробиці японського „переселення" того часу, цитуючи при цьому й український голос у цій справі — статтю Мирни Косташ з Едмонтону.

В дискусії над цією доповіддю проф. Ярослав Рудницький згадав відоме інтернування канадських українців в часі Першої світової війни; різниця, на його думку, була в тому, що японців виселено з Британської Колюмбії, а українці могли повернутися після війни на свої поселення в степовій Канаді.

Канадська література чекає ще на такий твір, як японський „Обасан", що давав би обширний образ української недолі в 1914-18 роках.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З уваги на свято Дня Української Незалежности 22-го січня 1988 року, це число „Свободи" друкується з датою суботи, 23-го січня. У п'ятницю, 22-го січня ц.р., Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Собода" будуть закриті. Наступне число „Свободи" друкуватиметься в понеділок, 25-го січня, з датою вівтірка, 26-го січня 1988 року. — Ред.

У Виппані відзначать роковини державности

Виппані, Н. Дж. (В.П.). — За старанням Відділу Українського Конгресового Комітету в повіті Морріс, з осідком у Виппані, тут в залі української католицької парафії в неділю, 21-го січня ц.р., о год. 4-ій по полудні, відбудеться відзначення січневих роковин.

Доповідати будуть: ред. Василь Пасічняк по-українськи, а Євген Федоренко поанглійськи для англомовних своїх і офіційних гостей.

В мистецькій частині виступить ансамбль бандуристів „Гайдамаки" при Осередку СУМ в Пассейку, Н. Дж., під керівництвом Володимира Васькова. Замість відкриття імпрези д-р Володимир Базюк прочитає маніфест проголошення віднови української держави.

По закінченні відзначення роковин відбудеться товариська зустріч при каві і солодкому.

Жіночі організації Клівленду вшанують княгиню Ольгу

Клівленд (О.Д.). — З ініціятиви СУА, Комітет зложений із жіночих організацій вшанує княгиню Ольгу з приводу 1000-ліття Хрищення України в неділю, 21-го лютого ц.р. в залі Святопокровського Центру в Пармі, о год. 4-ій по полудні.

У програмі вечора: слово — **д-р Христя Раковська, інсценізація та рецитація, а також виступ жіночого музичного тріо „Троянди".**

У СВІТІ

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СССР Едуард А. Шеварднадзе закінчив триденну візиту в Західній Німеччині і відлетів до Мадриду в Еспанії. Перед своїм від'їздом він виступив ще на пресовій конференції і взяв участь в парадній вечері влаштованій на його честь міністром закордонних справ ФРН Гансом Дітріхом Ґеншером. Виступаючи на бенкеті, Шеварднадзе закликав німецьких і запрошених закордонних політиків працювати в напрямі цілковитої заборони нуклеарної тактичної зброї у всьому світі. **Як відомо тактична атомова зброя із засягом до 300** миль, не входить в договір підписаний президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим у Вашінґтоні. Політичні спостерігачі й аналітики заявили, що заяву совєтського міністра треба розцінювати як тактичний маневр для вбиття клина між поодинокими членами Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО).

ГРУПА ІЗРАЇЛЬСЬКИХ дипломатів отримала дозвіл відвідати Москву, мабуть в заміну за те, що ізраїльський уряд погодився продовжити на один місяць візи для совєтської офіційної групи, яка спочатку вела переговори з ізраїльтянами про можливість відновлення дипломатичних зв'язків, а тепер нібито займається студіями можливості встановлення совєтсько-ізраїльської співпраці. Про приїзд ізраїльських дипломатів повідомив кореспондентів під час зустрічі з ними представник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов. Відповідаючи на питання, чи існує можливість відновлення дипломатичних зв'язків, Ґерасімов заявив, що це питання може бути полагоджене лише в контексті полагодження інших справ на Близькому Сході.

В АМЕРИЦІ

ВАЖКІ ХВИЛИНИ прийдеться переживати відомій фірмі Ай-Бі-Ем якщо заборона на спроваджування виробів японської фірми Тощіба буде одобрена і стане законом. Приписують, що ця кольосальна компюторська компанія може понести грошову втрату вартости 2-ох біл. дол. і тому Ай-Бі-Ем старається всіми їй доступними засобами переконати законодавців цього не робити, не зважаючи на те, що деякі конгресмени, як республіканець Данкан Гантер з Каліфорнії, закинув фірмі брак патріотизму.

МІСТО НЮ ЙОРК ПОТРАПИЛО переконати корпорацію Ен-Бі-Сі, щоб вони не переносились до Ню Джерзі. Виявляється, що за 100-мільйонову суму зменшення продажного і реальностевого податків впродовж 35 років Ен-Бі-Сі рішила дальше залишитися в Ню Йорку. Зі своєї сторони Ен-Бі-Сі, яке затруднює понад 4,000 осіб, погодилась зробити великі відновлення своїх приміщень та продовжити свій контракт винаймлення з корпорацією Рокефеллера до 2022 року.

У САН ФРАНСІСКО одна з найбільших обезпеченевих компаній Стейт Фарм Іншуренс погодилася заплатити відшкодування та залеглі платні жінкам, що їм згадана фірма відмовила праці продавців забезпечення в Каліфорнії впродовж 13-ох років. Справу подали до суду в 1979 році на підставі Акту громадських прав з 1964 року. Після чотиримісячної судової розправи суддя федерального повітового суду Телтон Гендерсон в квітні 1985 року встановив, що Стейт Фарм Іншуренс справді дискримінував жіноцтво. Фірма заплатить між 100 до 300 міл.дол., що становить досі найвищу суму присуджену до заплачення за дискримінацію.

ДУЖЕ ВПЛИВОВИЙ СЕНАТОР і голова сенатської Комісії збройних сил Сам Нанн, заявив, що ЗСА повинні взяти під увагу продукцію протиракетної системи, для оборони американських тереторій від випадково вистрілених ракет. У своїй заяві сен. Нанн не забув повторити свою стандартну критику системи СДІ, одначе настоював на тому щоб застановитися поважно над його пропозицією системи, що мала базуватись не в просторі, а на землі.

РЕЧНИК СЕНАТСЬКОЇ Комісії судівництва подав до відома, що назначено голосування над одобренням судді Антоні Кеннеді, цього третього з черги номіната президента Роналда Регена до Верховного Суду. Виглядає, що одобрення цього кандидата не матиме жадних перешкод.

Д-Р ФИЛИП ВОЛФ З МЕДИЧНОЇ школи Бостонського університету заявив на конференції Американської асоціяції недуг серця, що коли людина перестає курити, то зменшує свій риск мозкового удару на 50 відсотків. Курення є спричинником пістряка легенів і серцевих атак, ці факти стали відомими і підтвердженими вже давніше.

КРАЙОВА ЛІҐА МІСТ подала висліди своїх опитів на питання як багато уваги присвячує Адміністрація президента Роналда Регена пекучим проблемам міст. Опитуючи 596 працівників міських урядів, висліди виказують, що в загальному оцінення були недостатні, а то й нижче, на скалі оцінок у шістьох важливих питаннях: наркоманії, мешканевих приміщень, усунення небезпечних відпадків, безробіття та федерального дефіциту. Найгіршу оцінку дістав Конгрес за невідповідне полагодження справи дефіциту, після нього Адміністрація за цю саму справу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

,,...В своїй хаті — своя правда і сила і воля..."

Мрія геніяльного Тараса, що ,,...Встане правда, встане воля..." здійснилася — 22-го січня 1918 року, коли у Четвертому Універсалі Української Центральної Ради у Києві сказано: ,,...Однині Народна республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною незалежною державою Українського Народу..." Текст Четвертого Універсалу величенький — три з половиною сторінки друку книжкового формату. Але його історичне значення вміщається у тому одному реченні. Це було те національно-державницьке самовизначення, яке нав'язувало до княжого і козацького періоду, у яких Україна мала свою ні від кого незалежну державу, і втратила її з причин, які по нинішній день є предметом студій істориків і політичних аналітиків.

Війна — революція у 1917-21 роках багата величними і похмурими подіями, доказами подивугідного патріотизму і героїзму і доказами неґативізму, зродженого із сторіч неволі. Але, коли підводити балянс додатніх і від'ємних явищ нашого визвольного здвигу 1917-21 років, то хоч ми програли, наша програма була зумовлена відносинами й умовинами, що їх створила і татарська навала у XIII сторіччі, і трагічна помилка Хмельницького з його Переяславським договором 1654 року, за який Шевченко назвав його ,,нерозумним сином", і трагічна битва під Полтавою у 1709 році. При оцінці кожної історичної події, в даному випадку при аналізі причин, які склалися на прогру нашої новітньої визвольної війни — революції, треба завжди старатися зрозуміти тодішні події на основі тодішніх, а не теперішніх обставин. Тодішні обставини були такі, що ,,від молдавина аж до фина все мовчало". З вибухом Першої світової війни не було в Україні ні одної народної української школи, ні одної Читальні ,,Просвіти". Олександер Лотоцький (пізніший автор закону про автокефалію Української Православної Церкви) оповідає у своїх преґарних спогадах ,,Сторінки минулого" про ці митарства й неймовірогідні труднощі, з якими треба було боротися в Петербурзі, щоби дістати дозвіл на переклад Святого Письма на українську мову. Проф. Юрій Шевельов у своєму творі ,,Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941") (Ню Йорк, 1987) подає детальний історичний розгляд залежности існування, розвитку чи заборони української мови від політичного стану на українських землях під чужими займанщинами. Була пустка і з тієї пустки треба було будувати державу. Тому не треба гудити нікого, що цієї держави не вдалося зберегти. Від Першого Універсалу УЦРади до Четвертого минуло докладно сім місяців і 12 днів. За той час українська політична думка перейшла стомилевим кроком шлях від автономізму до самостійництва. Проророблено величезну організаторську працю в усіх ділянках життя, зробила це УЦРада, Гетьманат і Директорія. Очевидно, були помилки, але, як могло їх не бути, де й коли мали творці молодої держави набратися хисту, знання, потрібних для будівництва держави — з повної пустки?! 20-го листопада 1920 року перестав існувати реґулярний військовий фронт Армії УНР з большевиками. У 1921 році відбувся ще невдачний воєнний похід на базі Варшавської конвенції з 21-го квітня1921 року, невдача прийшла виключно з польської вини, бо Польща зламала тайний договір про створення українського війська на визволеному Правобережжі, у висліді тих усіх невдач не залишилася пустка: залишилася традиція, яку продовжили пізніші новітні українські військові формації. І залишився заповіт Четвертого Універсалу. Залишився той дорібок визвольного здвигу, який з етнічної маси переформувався у свідому націю. Сьогодні годі бавитися у ворожбицтво, як використає Україна новий історичний шанс, який настане з невідхильним, неминучим упадком імперії. Але відомо напевне, що не буде вже бракувати українських людей для створення рідного адміністративного апарату і не буде жалюгідного явища ,,невтральности", бо українські люди тужать до волі, випивши гірку чашу неволі.

І прийде той час, коли здійсняться пророцтва Тараса Шевченка й Івана Франка і Лесі Українки і таки переможе Українська Правда: В основі цієї перемоги будуть славетні і незабутні слова Четвертого Універсалу ,,Однині Українська Народна Республіка стає самостійною , ні від кого незалежною, вільною державою Українського Народу..."

В. Л-ць

НЕВМИРУЩИЙ ДУХ В. ІВАСЮКА

Київська газета ,,Молодь України", орган Центрального Комітету ЛКСМ (комсомолу) України, надрукувала в числі з 27-го грудня минулого року довгу підвальну статтю Івана Лепші п. з. ,,То є чистая вода...", з підзаголовком ,,Недільна розмова", в якій він пропонує зорганізувати фестиваль конкурсу ,,Червона рута", щоб цим самим належно вшанувати визнану вже сьогодні в Україні і поза її кордонами композиторську творчість Володимира Івасюка, тіло якого, як відомо, знайдено у підльвівському лісі; композитора змасакровано, найбільш правдоподібно на допитах аґентам КҐБ, а потім його повішено.

Що пише І. Лепша? Крім довгого вступу і роздумувань про ненагороджених і невизнаних поетів, письменників, композиторів, художників, більшість матеріялу у статті він присвятив В. Івасюкові. Як бачимо, комуно-московським імперіялістам вдалося вбити тіло молодого здібного композитора, але дух його залишився живим і мобілізуючим до дальших дій у пожвавленні української культури. Автор розказує, що, наприклад, кілька років тому йому довелося побувати у Тбілісі, столиці Грузинської ССР, де він слухав концерт вокально-інструментального ансамблю ,,Аісі". ,,А зараз, — оголосив ведучий, — ансамбль виконає українські народні пісні 'Червона рута' і 'Моя земля'. Пісні були виконані мовою оригіналу. І, — на мій подив, — викликали величезне пожвавлення в залі, а після виконання — бурю оплесків".

І. Лепша,--продовжуючи свої роздумування про В. Івасюка, -покликається на статтю Станіслава Тельнюка, який,порушуючи на сторінках ,,Літературної України" питання про данину шани групі письменників та поетів, назвав також ім'я В. Івасюка. Тельнюк між іншим писав: ,,До слова про вдячність і невдячність щодо тих кого вже немає з нами. Чи не відчуваємо ми внутрішнього сорому від того, що й досі Василь Мусик, Іван Сенченко, Василь Симоненко, Григір Тютюнник, композитор Володимир Івасюк не лауреати Шевченківської премії? Адже їхня творчість відома далеко за межами України, вона здобула заслужену популярність в СССР і за кордоном... Наші російські брати через багато літ після смерті Володимира Висоцького висунули його творчість (як кіноактора) на здобуття Державної премії СССР... Берімо ж з них приклад!".

В. Івасюк, як відомо, виростав у Кіцмані на Буковині, мешкав в селі де колись жив і працював український композитор, поет і драматург Сидір Воробкевич. Хлопець, за прикладом батька письменника Михайла Івасюка, рано почав цікавитись народними піснями, старанно занотовував їх у записнику, складав вірші, а згодом, коли навчався вже у музичній школі, почав компонувати музику. ,,Не було юнакові ще й сімнадцяти, — пише І. Лепша, — як його композиції 'Колискова для Оксаночки', 'Капелюх', 'Я піду в далекі гори' та інші вже виконувались зі сцени". У шістдесятих роках пісні В. Івасюка виконував уже створений Левком Дутківським вокально-інструментальний ансамбль ,,Смерічка", співав їх соліст Василь Зінкевич, Назар Яремчук, а понадусім народна артистка України і Молдавії Софія Ротару, яка у передмові до третьої, найповнішої збірки пісень В. Івасюка, виданої посмертно, писала: ,,Творче спілкування з В. Івасюком було святом для виконавців його пісень. І я зазнала того свята". ,,Червону руту", ,,Смерічку" та інші пісні співали і співають майже усі вокально-інструментальні ансамблі в Україні і поза нею, а потім продісталися на Захід аж до ЗСА і Канади. Але крім ,,Червоної рути" В. Івасюк подарував нам такі відомі пісні, як ,,Балада про дві скрипки", ,,Водограй", ,,Балада про мальви", ,,Пісня буде поміж нас" та інші.

У кінцевому параграфі І. Лепша вніс пропозицію: проводити щорічний конкурс-фестиваль, ,,Червона рута", на якому звучали б пісні у виконанні вокально-інструментальних ансамблів та солістів естради. ,,На конкурсі — фестивалі 'Червона рута', — пише далі Лепша, — який би став даниною нашої пам'яті композитору В. Івасюку, котрий передчасно пішов від нас, могла б бути проведена співпраця професіоналів з аматорами, яка, безперечно, принесла б багато користі нашій культурі".

Автор закінчує свою статтю словами С. Ротару, яка говорить: ,,Володі нам дуже не вистачає. Я завжди схиляла голову перед його талантом. Вся країна знає і любить його пісні. На гастролях нерідко просять: виконати те, що написав для вас композитор Івасюк. На все життя запам'ятала, як плакали слухачі, коли ми під час гастролей у Канаді співали 'Краю мій, край'. Серед них були немало тих, хто свого часу в пошуках кращої долі виїхав за океан... Але хорошої пісні не вистарчає".

Значить убили, радше змасакрували, збезчестили, тіло, але не вбили духа В. Івасюка, його пісень, його любови до рідних Карпат і рідної України. І це мусять визнати сьогодні люди режиму, бо всі інші із самого початку знали про підступну бестіяльську смерть, що її доконали каґебісти над корисною українською людиною, людиною в якої був неззвичайний музичний талант і наскрізь українське серце. Доказом цього є всенародне вшанування В. Івасюка, його пісенного дорібку і навіть його гробу, вічно уквітчаного квітами і присвяченими йому віршами тих, яких можна вбити фізично, але їхній дух ширятиме вічно в Україні і на поселеннях, де тільки знаходяться українські люди.

Осип Труш

ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА ЛЕҐІОНУ УСС

Приблизно рік з половиною ділить нас від історичної події, яка мала величезний вплив на відродження лицарської традиції та ідеї власних збройних сил. Цією подією буде 75-літній ювілей вимаршу першої сотні УСС-ів до бою з москалями 9-го вересня 1914 року під командою сотника Дідушка.

Ця славетна подія, яка відновила віру у свої власні сили, заставила мене, вже як вояка американських збройних сил, з якими мені довелось бути понад двадцять років, приглянутися ближче цій унікальній події у нашій історії, висловити свої думки і дати свою аналізу на підставі довголітнього досвіду і зацікавлення військовою тематикою.

Мені не судилось бути не тільки в рядах УСС-ів, бо тоді мене ще й на світі не було, чи в рядах українських формацій Другої світової війни, бо обставини так склались, що мені прийшлося у рядах американської армії воювати понад три роки на японському фронті. Однак, про славний Леґіон УСС-ів чув я багато споминів від своїх дядьків і рівно ж прочитав різні історичні матеріяли. І, як неактивному членові цієї формації, буде мені далеко легше висловити свої об'єктивні обсервації про великі заслуги Леґіону УСС-ів. У першій мірі, його унікальне і специфічне завдання, яке він так геройчно виконав, наклали на нього події цього періоду на українських землях під австро-угорською владою. Не було це легке завдання, бо тодішні наші вороги — поляки й мадяри робили всі можливі перешкоди, щоби зародки нашої збройної сили не відродилися. Це був перший момент, а другий момент, це те, що майже після триста років тяжкої неволі і після знищення царицею Катериною II Запорізької Січі, а з нею ідеї збройної традиції і духа лицарства козацького, треба було починати від найнижчого знаменника і ставити нові фундаменти. В цей час маси нашої нації не були ще на відповідному рівні національної свідомости. У таких тяжких обставинах свідома частина нашої інтелігенції і народу постановила відновити свою власну збройну силу, а через неї вибороти собі самостійність.

Завдяки великій посвяті цієї, свідомої своїх завдань, частини нашого народу, ці великі перешкоди одчайдухи новітнього резистансу перебороли і поклали нові підвалини для дальшого росту нових формацій, якими були УГА, Армія УНР, Карпатська Січ, Українська Дивізія, УПА й інші. Коли дещо глибше застановитися над самою рушійною силою, яка давала наснагу поборювати такі поважні ворожі перешкоди, то приходимо до висновку, що це була непересічна частина нашої нації, вихована на традиціях XIX століття і нашої славної княжої і козацької доби, ба щобільше, як виявляє історія Леґіону УСС-ів, більшість старшинського і стрілецького персоналу це не тільки найсвідоміша частина нації, але люди великого культурного маштабу і державницького думання. Між ними були одиниці різних політичних переконань і напрямків, однак збройну силу вони трактували як відповідника національних інтересів нації і її вони розцінювали як власність цілої нації, а не будь-якої фракції чи партії. Своїми геройськими чинами вони дали нам історичну спадщину якої ми повинні дотримуватися, гордитися нею і мати її за зразок. Бож ніде правди діти, УСС-си були творцями інших збройних сил, які, взоруючись на їхніх традиціях, були їхніми дійсними наслідниками і затримували державницько-соборний характер. Це наглядно доказує наша історія тим, що після закінчення збройної боротьби, ми не мали цього неґативного явища розподілу нашого вояцтва на партійні прибудівки, чого ми є тепер свідками. Не було двох формацій УСС, УГА чи Армії УНР, усі соборно співпрацювали і належали до одної комбатантської організації.

Уже цілком інакше виглядає ситуація після Другої світової війни, коли ми бачимо нездорове явище ділення нових формацій по партійній, ідеологічній лінії, а не дотримування державницької традиції, що її залишив нам Леґіон УСС-ів.

Наглядним доказом цього неґативного явища нехай послужать нам щойно відбуті святкування 45-ліття створення УПА і 40-ліття її рейдуючих частин на Захід. Так склалося, що деякі організації нашої діяспори за всяку ціну бажають собі присвоїти геройчні здобутки леґендарної УПА для своїх вузьких ідеологічних інтересів. На мою думку, майоризування імени і заслуг УПА для вузьких ідеологічних цілей не приносить ніяких користей для УПА, а навпаки, буде для неї шкідливою, бо хоч у своєму зародку вона була, так би мовити, елітарно військовою частиною організованою ОУН, то у дальшій боротьбі вона стала на всеукраїнській базі. Саме життя виявило, що армія тоді є найбільш бойоздатною, коли є відповідником інтересів цілої нації, бо такий є неписаний, але незмінний закон життя.

Тому не починаймо історії від Карпатської Січі, чи УПА, а повернім дещо глибше в нашу історичну минувшину і візьмім надбання і спадщину княжих, козацьких військ і Леґіону УСС-ів під увагу, всі бо прояви нашої боротьби за наше існування — це безперервний ланцюг, який в історії нації творить цілість її історії і нехай історія вчить нас, як ми маємо працювати для загального добра народу.

Незаперечним фактом є це, що УПА була творена

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про сон, що повторяється кожного року

Ще не відгуло святкування негритянського провідника д-ра Мартіна Лютера Кінга і аналіза цього нового державного свята в ЗСА, коли прийшло наше українське найбільше свято — річниця проголошення нашої держави та злука всіх українських земель.

На перший погляд, напевно нашим читачам буде видаватися дивним це порівняння — але ми зараз докажемо, в чому тут його подібність.

Якось, коли ми вже вдесяте чули і читали з нагоди відзначування негритянського героя його найбільше відомі слова, що стали немов кличем: ,,Я мав сон"... — прийшло саме нам на думку, що для нас таким сном є кожного року наше Свято Державности і Соборности. Так, на коротку хвилину, наш довго леліяний сон був дійсністю і розвіявся, щоби тепер знову кожного року приходити до нас у цю пору, пригадуватися і знову відходити в забуття.

Зате сон д-ра Кінга пригадує нам не лише січневі святкування, але всі намагання негритянського населення здобути собі рівні права людини. Скільки разів ми чуємо їхній гимн: ,,We shall overcome" (,,Ми переможемо") скільки разів бачимо, як маршували рука в руку білі і чорні в ім'я цієї рівноправности.

Правда, скажуть читачі, ми не маємо таких можливостей, ми були в куди гіршому положенні від тих коротких днів долі перед сімдесяти роками аж досьогодні і коли наш сон стає щораз більшим міражем, сон негритянського провідника щораз більше здійснюється, бо на це складаються пригожі умовини.

Але коли в нас є і були виїмково важкі і неприхильні обставини для цілого нашого народу, які ніяк не сприяють нашим снам про рівноправність і волю, то таки не слід нам виправдуватися завжди і тільки нашими ,,воріженьками", які не допускають нас леліяти наші сни.

Часом здається, що багато до того поганого і важкого, що припало на долю нашого народу, ми призвели самі і не треба нам у цьому обвинувачувати наших ворогів.

Так хоча б у нашій загальній настанові до української справи, у цих міжусобицях, що постійно пзнують серед нас, у браку віри, у матеріялізмі, а передусім у теперішньому завмиранні українського слова і письма. Ні, ми тут на вільній землі зовсім не потребуємо ,,воріженьків" — совєтського типу, які стараються русифікувати український нарід в Україні. Ми спокійно і без найменшого тиску, а з простої вигоди щораз більше переходимо на мову країни, в якій живемо, і без найменшого зворушення приглядаємося, як вмирає рідна мова, погребана нашими власними руками. Ось читаємо, як одна із найбільших і найстарших наших установ переходить щораз більше на англійську мову, як легковажно ставиться до нечисленної уже україномовної преси, української книжки. Ось слухаємо, як щораз більше переходять на цю мову навіть ті з нас, які ще добре опановують матірну-українську. Ось слухаємо, як калічать англійську мову бабуні і дідусі, щоб порозумітися зі своїми внуками — українського роду.

Можна б таких прикладів давати десятки, але справді важко на серці, коли перелічуємо їх і здаємо собі справу, що якраз ми самі перекреслюємо власні мрії.

А так хотілося б, щоб у ці наші найкращі роковини, ми всі, переживаючи наш щорічний сон про волю і соборність, — так як перед кількома днями ті інші — маршували рука в руку безконечними рядами і співали ,,душу тіло ми положим за нашу свободу", думаючи вже про неї, як про можливість, а не короткотривалий міраж.

О-КА

Борис Олександрів-Грибінський

В морок ночі вривалися дужі потвори
І в закурені далі летіли — на скон.
Ми відходили... Дихали кров'ю простори
І стелили сніжинками темний перон...

І здавалося: плакали чорні колеса,
І кресали рубінові блиски до віч.
Вилітали з-за обрію димні експреси
І пекельними зміями рвалися в ніч...

А ті очі глибокі, мов сині озерця,
Все питалися: Ждати? З яких же доріг?
І той погляд печаллю пропік мені серце,
Наче іскорки-сльози, що впали на сніг.

І тепер — надаремне з малого віконця
Твої думи, мов птиці, за гори, за ліс...
Бо дороги мої — ніби хащі без сонця,
Ніби очі погаслі — без сяйва, без сліз...

(Із збірки поезії ,,Поворот по сліду")

Роман Кухар

КАЛЕНДАР — АЛЬМАНАХ УНС — ГІДНИЙ ЮВІЛЕЙНИХ ПОДІЙ

,,Альманах Українського Народного Союзу" на рік 1988, річник, 78, редактор: Зенон Снилик; коректор: Людмила Волянська; обкладинка: Богдан Титла, календарій, статті, есеї, вірші, ілюстрації, оголошення, Видавництво ,,Свобода". Джерзі Сити, Н. Дж., 1988
255 ст. 8 дол.

Розмальована рясними кольорами мистецька обкладинка Альманаха УНС, що уявляє собою христителя Руси-України, св. Володимира Великого з хрестом, є гарною візитовою карткою цієї багатогранної книги відзначень замітних дат.

Так і дозволяє здогадуватись — який зовнішній вигляд твору, такий же й певне його зміст. Гортаючи сторінки цього тематичного багатого видання, читач не розчарується, навпаки, зацікавлення його постійно зростає з кожним черговим розділом. Альманах, у цілому, барвистий, змістовний, характер його доглибинний, обсяг епічний, присвячений головній темі — Ювілеєві Тисячоліття Хрищення України, й іншим — 70-річчю Четвертого Універсалу, 75-ій річниці відходу від нас Лесі Українки й 95-річчю з часу заснування нашого провідного щоденника, органу УНСоюзу ,,Свободи".

У цілій низці сумлінно опрацьованих дописів багатьох авторів розкривається перед читачами картина вікопам'ятної події хрищення нашої батьківщини в 988 році, його історичного запілля й майбутніх культурно цивілізаційних послідовностей. Це й дуже проглядне в розділі ,,Христос узяв Київ наш і нарід наш під свій покров". Значення християнства в житті українського народу підкреслює тут Іван Леськів. У характері історичного підґрунтя поглиблює тему Олександер Домбровський у своїх двох статтях, займаючись універсальним фоном того світоглядового перелому на українському терені духової й матеріяльної культури, до чого довело християнство. Автор звертає зокрема увагу на месіяністичний характер християнської генези у Старому Завіті.

Дуже цікаву документацію доби Київського князя Володимира (або ,,короля Русів", як про нього відзиваються деякі чужинці, наприклад хронікар Тітмар, чи інший сучасник Володимира, Єпископ Бруно) приводить ще один автор, Адольф Гладилович, у своїх вельми цінних літописних зведеннях. Основну тему, пов'язану з дохристиянськими часами, заведенням християнства в Україні й після християнізації країни, розгортають послідовно Михайло Паламар, Максим Бойко, Святополк Шумський і Андрій Даріян-Сольчаник. Релігійно-історіографічний характер цієї частини підносять чуттєво своєю співзвучною орнаментикою вірші Івана Франка, Уляни Кравченко, Яра Славутича, Віри Вовк, Миколи Щербака.

У дальшому розділі, ,,Яка краса — відродження країни", що присвячений 70-річчю Четвертого Універсалу УНР, Володимир Трембіцький обговорює питання правильного розуміння вартости української революції (1917-18 рр.) та Держави (1918-24 рр.). В рамках спорідненої теми, Іван Кедрин звітує про 70-ліття новітньої української держави, в контексті милевих ювілейних стовпів нашої історії. І цю частину науково-популярного викладу книжки оздоблюють вірші й мистецька проза таких авторів, як Наталія Лівицька-Холодна, Євгенія Бойко-Дімер, Яр Славутич, Наталія Кібець. Її ,,Придорожній хрест", 1918-1988, є символічним для долі України після проголошення самостійности й незалежности нашої батьківщини.

Розділ ,,Леся Українка відійшла від нас 75 років тому" містить два видатні твори нашої геніяльної поетки, а саме апокриф ,,Що дасть нам силу?" і вірш ,,І ти колись боролась, мов Ізраїль".

У відділі особливої присвяти Альманаха ,,Свободі" — єдиному щоденникові у вільному світі — 95 років", переконливо з'ясовують значення — як твердині українства, органу УНС для нашої спільноти за океаном, Ольга Кузьмович та Юліян Мовчан. Зворушливо звучить у цьому місці української заокеанської стійки настроєва ,,Молитва" Ірини Дибко.

На два заключні розділи Альманаха УНС 1988 складаються нариси й есеї Любови Коленської, Ольги Кузьмович, М. Костки-Понятовського, спогад зі студентського життя 1941-42 рр. в Австрії, Василя Наконечного, ремінісценції із ,,Празької весни" 1968 року Романа Борковського, уступ про ,,Серце і розум" із ,,Книг мудрости", вірші Василя Ящуна (особливо міцний про ,,Вінницю"), Олекси Стефановича, Світлани Кузьменко й, наприкінці, есей про Утопію й документована розвідка про боротьбу наших шестидесятників за душу українського народу Михайла Кучера.

Придбавши цьогорічний Альманах УНС, читачі знайдуть у ньому якісний матеріял, що послужить їхньому знанню з сивої й нещодавньої історії України, а теж настроїть їх серця до піднеслого відзначення епохальної події — Ювілею суто — українського торжества, Тисячоліття офіційного тривання християнства в Україні.

ЗАКЛИК

Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) закликає українські церкви, організації, установи і загал громадянства активно підтримати Конґресову комісію дослідів Великого голоду 1932-33 років в Україні. Закликаємо всіх негайно допомогти комісії морально й фінансово.

Комісія була ухвалена в жовтні 1984 року, але через великі труднощі почала діяти щойно у квітні 1986 року. Проєкт цієї комісії є твором св. п. Ігоря Ольшанівського, голови АОЛПУ, а над здійсненням задуму важко працювали і старалися відділи і поодинокі члени АОЛПУ. Через це вони точно обзнайомлені з труднощами і проблемами, які зазнала комісія ще перед початком її діяльности. В початковому проєкті зроблено старання, щоби американський Уряд призначив 4 (чотири) міл. дол. на покриття коштів праці комісії, але ситуація вимагала того, щоби погодитися на 400,000 дол. Час діяльности комісії визначений на два роки, а реченець закінчення і звітування з праці назначений на червень 1988 року.

Може у когось виникло враження, що ця комісія не важна, слабо фінансована, має мало працівників і через це не принесе нам багато користи. Застановімся над дійсністю і правдивою оцінкою комісії. Це єдина того роду комісія, яка фінансована Урядом світової потуги щоб опрацювати ділянку української історії, яка викривлена і заперечена Совєтським Союзом. За вагомість і вплив цієї комісії свідчать атаки, які посипалися зі сходу через пасквілі вислужників.

Знеславлювання українців вже триває багато років, але ще ніколи не дійшло до таких рафінованих метод як теперішні, щоби переписати історію і уживати новостворену версію для своїх брудних калькульованих цілей. Совєтський Союз постійно намагався затиснути петлю на шиї українців у вільному світі, щоби заглушити їхні голоси. Збільшення інтенсивности атаки на вільних українців є пропорційним до діяння голодової комісії. Один такий пасквіль, з якого виливається жовч і цинізм, появився недавно в нюйоркськім періодику. Автор жовтої преси не пощадив образливих слів проти цілого українського народу, шукаючи, мовляв, „істини".

Нам відомо, що комісія у великій фінансовій потребі і що призначені гроші американським Урядом не вистачають щоб закінчити працю комісії. Не допустім до того, щоби комісія перервала працю через брак грошей. Посилаймо гроші на продовження праці комісії. Від нас залежатиме че комісія закінчить заплановане дослідження і опублікує вислід, який буде служити як джерело для науковців і істориків.

Пожертви на комісію голоду, які є звільнені від оподаткування, слід посилати до: Commission on the Ukraine Famine, 1111 20th St., N.W., Ste 537, Washington, D.C. 20579.

Американці в Обороні Людських Прав в Україні

ВО ІМ'Я ОТЦЯ, НА СЛАВУ ЙОГО І НА РАДІСТЬ ПОКОЛІННЯМ

Новозбудований храм св. Андрія Первозванного в Сілвер Спрінг.

Ми отримали право користуватися своїм новозбудованим храмом. І вже всі п'ять позолочених бань прикрашують наш Свято-Андріївський храм в Сілвер Спрінґ, Мериленд, біля Вашінґтону. Чотири бані посвятили якраз перед парафіяльним храмовим святом, а право на користання вручили нам після нього.

Наша невеличка громада православних українців безмежно рада з цього приводу і цією радістю ділиться з усіма своїми братами й сестрами, а особливо і зокрема з тими, які, не зважаючи на свої релігійні переконання, надіслали і надсилають нам і свої щирі привітання і свої щирі пожертви. А роблять це наші люди не тільки в Америці. Пожертви надійшли з Австралії, Австрії, Великобританії, Бельгії, Західньої Німеччини, Франції, Бразилії, Арґентини, Канади. Усіх людей доброї волі згадуємо ми у молитвах наших.

Недавно оце всі ми, з гістьми, зібралися і урочисто відсвяткували наш храмовий празник, відзначили пам'ять нашого небесного опікуна святого апостола Андрія Первозванного. При цьому ми також відзначили першу річницю освячення наріжного каменя.

І так як п'ять бань ніби прямують у небесну височінь до самого Господа Бога, нехай так і наші щирі молитви линуть туди „за кращу долю і волю наших сестер і братів в Україні і не в Україні сущих, та за вічний спокій усіх тих, які віддали своє життя за віру і Церкву Христову, зокрема за жертви Чорнобильської ядерної катастрофи та за здоров'я усіх уражених внаслідок цього лиха..." Це слова з доповіді чи святочного привітання Віктора Кулія, заступника голови нашої парафії, виголошеного на нашому святі.

Розпочали ми це свято привітанням. Слова привіту виголосив наш голова д-р Ігор Масник. Потім о. Григорій Підгурець прочитав молитву і поблагословив їжу. Доповідач воскресив у пам'яті факти з життя святого апостола Андрія Первозванного, які описані в Лаврентіївському та Іпатіївському літописах. І той, що був першим біля Христа самого, як Його учень, став найбільш почитаним у нас на Україні, землі, яку він благословив, як і благословив гори, на яких виросло Богапрославляюче місто Київ — столиця Богопокірного і вірного своїй християнській вірі українського народу.

Пройшли століття після того першого благословення, і ось на українському церковному соборі 1621 року в Києві, який складався, як зазначив доповідач, з ієрархів, представників духовенства і вірних Української Православної Церкви, ведений Духом Святим, одноголосно постановив: „Святий апостол Андрій — це перший архиєпископ Константинопольський, Патріярх Вселенський і апостол український. На Київських горах стояли ноги його й очі його Україну бачили, а уста благословляли і насіння віри Христової він у нас посадив. Воїстину Україна нічим не менша від інших східних народів, бо в ній проповідував Апостол".

З приводу цієї постанови забрав слово свого часу один із визначних наших мужів науки і Церкви Христової, блаженної пам'яти Митрополит Іларіон, який писав: „Ця історична постанова Всеукраїнського Церковного Собору 1621 року глибоко увійшла в серця й душі всіх православних українців і стала основою нашої церковної ідеології. Це канонічна постанова наших ієрархів, і хто правдивий українець, той обов'язаний прийняти та ісповідувати її. Ісповідувати, що Українська Православна Церква — це Церква Первозванна, яку розпочав ще Апостол Андрій, а докінчив Святий Володимир Великий, прийнявши віру православну з Греції".

Український народ від найдавніших часів глибоко шанує пам'ять святого апостола Андрія Первозванного. І на рідних землях, і закордоном побудовано на його честь багато храмів. У Києві, як відомо, красується золотоверхими банями Андріївський Собор. У тому соборі, як підкреслив доповідач Віктор Кулій, потайки від німецької влади, сорок п'ять років тому, було висвячено українських єпископів Української Автокефальної Православної Церкви. А 12-го травня 1942 року в цьому соборі був висвячений в сан єпископа Переяславського наш теперішній Первоієрарх Блаженніший Митрополит Мстислав, який очолює Українську Автокефальну Православну Церкву в діяспорі.

Оспіваного багатьма поетами вірного учня Ісуса Христа взяли і ми на свого небесного опікуна.

Ми, зазначив на закінчення доповідач, стоїмо напередодні освячення нашого храму Владикою Митрополитом Мстиславом, якому саме на Великдень сповниться 90 років життя. Все життя своє, і тепер, не зважаючи на свій вік, бореться наш Митрополит за права Української Православної Церкви. Наша парафія, розпочинаючи святкування ювілейного року, закликає відновити і скріплювати наше релігійне, духовне й громадське життя. Нехай кожна українська родина й увесь народ наш у цей Ювілейний рік скаже словами Святого Письма: „А я та мій дім будемо служити Господеві".

Цей ювілейний рік є особливим для українського народу, для його Церков і для всього християнського світу. Нехай же найбільша Христова заповідь любови „Люби ближнього свого, як самого себе" стане дійсністю і щирою правдою серед усіх нас.

Доповідь була виголошена у святково-піднесеному тоні і присутні щирими оплесками подякували Вікторові Кулієві. Парафіяльний хор під керівництвом Юрія Філіпова виконав „Світе тихий" та „Щасливий чоловік" о. Кирила Стеценка та „Ой, зійшла зоря" Миколи Леонтовича. Сольоспів — Микола Ставничий, член української католицької парафії.

Зворушливими були також виступи бандуристки Галі Кохно та сопрано Марійки Радь, яка відспівала під бандуру „Нова радість стала" та „Нагадай, бандуро" на слова Ніни Калюжної, музика Григорія Китастого.

Смиренно і з властивим українцям хвилюванням чекатимемо того дня, коли Владика Мстислав благословить нас на нове життя в новому храмі святого апостола Андрія Первозванного, що має відбутися напередодні Хрищення Київської Руси, яке довершив сам володар її Володимир Великий.

Відомо також, що щиросердечні наші земляки, де б вони не були, і далі жертвуватимуть на повне закінчення будування нашого храму і погашення величезних наших боргів, щоб ми увійшли в друге тисячоліття Християнства на Україні без грошових боргів, а з відкритими серцями з вірою і надхненням далі прославляли Бога нашого Ісуса Христа та водночас і прославляли свій народ на віки вічні!

Вашінгтонець

XII ідеологічно-політичний семінар СУМ і ТУСМ

Семінар відбувся 26-31-го грудня 1987 року на оселі СУМ в Еленвіллі. У ньому взяли участь понад 140 студентів з Америки і Канади. Семінар був присвячений славної пам'яті Степанові Ленкавському. У програмі семінару були лекції та дискусії на релігійні, політичні та суспільні теми, наприклад: „Справа Дем'янюка", „Гласность", „Шестидесятники", „Український визвольний рух", „1000-ліття Хрищення України" та інші. Викладачами на семінарі були: С. Караванський, проф. М. Царинник, мгр П. Шміґель, проф. В. Зарицький, В. Курило, Е. Нишник, М. Грицков'ян, о. Р. Мірчук і проф. Л. Луцюк.

Семінар відкрив комендант табору Юрій Микитин зі словом про гасло цьогорічного таборування. Він закликав учасників вивчити ідеї українського націоналізму і готуватися до боротьби за волю українського народу. Опісля присутні засвітили традиційну ялинку, що була присвячена всім знаним і незнаним борцям, які змагалися і змагаються за самостійність української держави. При ялинці молодь співала українські колядки. Під час табору також відбулася традиційна ватра, присвячена пам'яті юних героїв — В. Біласа і Д. Данилишина.

XII ідеологічно-політичний семінар закінчився у духовому піднесенні. Молоді друзі, які цілий тиждень разом таборували, вчилися та розважалися, тепер відчували єдність і розуміння та були горді, що вочи належать до великого нескореного українського народу. Вони зі сльозами на очах залишили табір з „вічною скрухою сумління", що примусить їх до дальшої праці для визволення рідної Батьківщини — України.

М. Гнатишин

Поховали бл. п. інж. Т. Грицая

Після важкої півторарічної серцевої недуги, у п'ятницю, 11-го грудня 1987 року в Джерзі Ситі, Ню Джерзі, упокоївся на 68-му році трудолюбивого життя бл. п. інженер Тарас Грицай. Покійний брав дуже активну участь в українському громадському і культурно-мистецькому житті: був членом і головою Товариства Українських Інженерів Америки та редактором журналу „Інженерські вісті"; членом і довголітнім головою Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку; членом Товариства Бойківщина, Української Спортової Централі Америки та інших товариств і організацій. Бл. п. Тарас мав письменницький талант: писав поезії, оповідання та гумористичні, які публікувалися в часописах „Свобода", „Америка", „Голос Лемківщини" та інших виданнях.

Панахиду, в якій взяла участь велика кількість його приятелів і знайомих, відслужив о. митрат Володимир Базилевський в неділю вечером у похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку. Після Панахиди зворушливе слово про покійного Тараса Грицая, як людину і громадського діяча, сказав о. митр. В. Базилевський. Від Українського Літературно-Мистецького Клюбу прощав його голова маестро Степан Крижанівський, від Т-ва Українських Інженерів Америки говорив голова Т-ва Юрій Базилевський. Д-р Володимир Трембіцький, товариш по студіях, розповів про студентські роки покійного; Павло Островерхів продеклямував відповідного до хвилини вірша власного укладу. Інженер Вуди Вінніс, з яким сл. п. Тарас працював у Порт Авториті, розказав дуже похвальні спомини про нього як працівника: що він був працьовитий, точний і сумлінний у праці, що був спокійної вдачі, одначе дуже гостро реаґував, коли хтось з чужинецьких співпрацівників змішував його національність з росіянами. Признав, що пок. Тарас мав здібність передавати свої інженерські знання іншим і тому провід фірми часто давав йому функцію вводити на працю нових, початкуючих інженерів.

У понеділок, 14-го грудня, тлінні останки пок. Тараса Грицая були перевезені на цвинтар у Бавнд Бруку, де після Служби Божої, яку відправив у церкві св. Андрія о. митрат В. Базилевський, покладено його на вічний спочинок. Похоронного чину довершив і надмогильне слово сказав о. митрат В. Бзаилевський. Присутні попрощали його піснею: „Видиш, брате мій".

На поминках, що відбулися в парохіяльному приміщенні церкви св. Андрія, згадували покійного добрим словом ряд промовців: від Т-ва Українських Інженерів Америки промовляв інж. Фечинський, д-р Вол. Трембіцький докладніше розповів про студентські роки покійного. Від інженерів не-українців, з якими покійний разом працював, ще раз дуже похвально говорив про нього інж. Вуди Вінніс. Кінопідприємець Ярослав Кулинич прощав покійного від близьких приятелів.

Покійний Тарас Грицай народився 19-го квітня 1919 року в родині о. Миколи Грицая і Олени з роду Заборських у селі Дністрик Головецький, повіт Турка, Галичина. Його батьки померли в молодому віці і Тарас виростав круглим сиротою. Середню освіту здобув в Українській академічній (головній) гімназії, де здав іспит зрілости з похвалою перед державною іспитовою комісією. Інженерські агрономічні студії кінчав у Львівському університеті. До Америки прибув після Другої світової війни з великою хвилею української еміґрації і тут перекваліфікувавшись, працював інженером в американських компаніях і підприємствах. Останньо працював у Порт Авториті в Ню Йорку, де був керівником відділу.

З передчасним відходом з цього світу Тараса Грицая українська спільнота втратила скромного, але вдумливого поета, що писав поезії традиційною, зрозумілою мовою, письменника-гумориста, культурно-освітнього діяча і великого українського патріота.

Покійний Тарас Грицай залишив у великому смутку дружину Ію Грицай, відому співачку, яка його дбайливо доглядала під час довгої і важкої недуги, доньку Таню з мужем Томасом, сина Мирона і ближчу й дальшу родину.

С. Женецький

З діяльности ОПЛДМ

Від початків свого існування Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ) ставило собі ціллю постачати дітям і молоді доброякісну книжку, щоб прищепити юним читачам любов до лектури рідною мовою. Ідеться не тільки про техніку читання, але й розуміння та сприймання прочитаного. Інакше читання не приносить користи.

Прищепити дитині любов читати книжки — свого роду мистецтво. Раніше цю ролю успішно виконували наші бабусі, які розказували дітям казки, а згодом заохочували їх самим читати. Тепер застосовувати цю методу не так легко, проте під дбайливим керівництвом можна спонукати дітей самостійно читати, бо й нині є діти, які радо читають. Треба тільки робити це зарання.

Щоб успішно розв'язати проблему самостійного читання дітьми лектури, треба співпраці батьків, школи, церкви, юнацьких організацій та підтримки громадянства. У виконанні цього завдання допоможе зацікавленим ОПЛДМ. Ця установа видає книжки, шкільні підручники, рекомендує, як читати, тримає зв'язок зі школами, організує по школах гуртки книголюбів, дає нагороди за прочитані книжки, влаштовуючи читацькі конкурси. Досвід показує, що з-поміж цих дітей згодом виростають вартісні одиниці в різних ділянках культури, науки й громадського життя. Деякі відомі теж і серед громадянства країн поселення.

ОПЛДМ влаштувало цим талановитим дітям два вечори, які проходили під гаслом „Вечір творчої молоді" й „Вечір молодих талантів". Ці імпрези були успішними, хоч зацікавлення громадянства було скромне. Крім батьків та провідних громадських діячів, сторонніх гостей було небагато. Не зважаючи на слабий відгук з боку громадянства, ОПЛДМ вирішило один раз у році влаштовувати такі вечори.

Свято книжки

Традиційно, бо вже п'ятий рік підряд, ОПЛДМ влаштовує у жовтні або листопаді „Свято книжки". Одне таке свято відбулося в залі при церкві св. Миколая в Торонто, три наступні — в Інституті св. Володимира, а одне в залі цілоденної школи св. Димитрія. Кожного року залі були заповнені публікою. Видно батьки й діти зацікавлені такими культурними імпрезами.

У програмі школи св. Димитрія виступив дитячий хор під проводом учительки Христини Шевчук. Дарія Дяковська, вчителька цієї ж школи, підготовила інсценізовану казку „Чарівна паличка". Деклямували такі учні й учениці: Славка Капала і Сабіна Баруста з 5-ої кляси школи ім. Лесі Українки вірш Романа Завадовича „Юні друзі"; Мар'яна Капала й Леся Томас із 6-ої кл. вірш Р. Завадовича „Читаймо, школярі"; Михайло Николюк із 7-ої кл. вірш „Школярі та бджоли" О. Чмелика; збірну гру й інсценізацію „Відгадайте" під проводом учительки Лариси Пришляк виконали учні школи св. Йосафата; вірш Богдана Вістового „Книга" збірно виконали учні курсів українознавства, а збірну деклямацію „Рідна мова" виголосили учні школи св. Миколая; вірш Р. Завадовича „Благословіть!" виголосили учні 7-ої кл. школи ім. Патріярха Йосифа Сліпого; Ярко Петрів, Христя Пежук і Ярко Росоха, учні 6-ої кляси школи філії УНО спільно продеклямували вірш Діми „Про Україну пам'ятай!"; „Дві книжечки" Лесі Храпливої з читанки Івана Боднарчука виконала учениця 3-ої кл. Ліда Думин, вірш „Михайлик" Лесі Храпливої деклямував учень 3-ої кл. Юрій Чумак.

Участь у „Святі книжки" взяли теж учні англомовної кляси, яку веде вчителька Іра Дрогобицька. Вони виголосили вірш Л. Храпливої „Вчить рідна мова". На закінчення присутні прослухали збірну деклямацію учениць 7-ої і 8-ої кляс школи св. Миколая Тамари Медвідської й Марусі Крав „Святий Андрій на київських горах".

Програма була цікава, серйозні речі перепліталися з розваговими. Цілістю програми проводила Дарія Шараневич. Учні почувалися свобідно. Після закінчення пописової програми, організатори вгощали дітей-виконавців і гостей. Директорка школи Сестра Рахиля дбала, щоб атмосфера імпрези була привітна. І справді всі відходили задоволені й радісні.

Управа ОПЛДМ вирішить справу нагород пильних учнів і учениць та читачів із гуртка книголюбів за їхнє зацікавлення українською книжкою і за її розповсюдження.

Стіни залі, в якій проходила імпреза, були прикрашені кольоровими малюнками, виконаними дітьми. Найкраще враження робили картини учнів школи ім. Патріярха Йосифа Сліпого, які зображували сцени з казок „Ріпка" і „Чап Чалап". Була теж влаштована виставка видань ОПЛДМ.

Тема Хрищення України

Поруч виданої вже Хрестоматії Тисячоліття Хрищення України, яка призначена для учнів вищих кляс курсів українознавства, ОПЛДМ у своєму Бюлетені присвятить окремий розділ темі Хрищення України, призначений для молодших учнів „Рідних Шкіл".

В іншому розділі будуть вміщені вибрані літературні й образотворчі спроби нашої творчої молоді, а третій розділ віддзеркалить діяльність ОПЛДМ.

Іван Боднарчук

З глибоким жалем повідомляємо Приятелів і Знайомих, що 25-го грудня 1987 р. відійшла від нас у Вічність по довгій і тяжкій недузі

наша МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

ІРЕНА ЗАГАЛЯК

з дому ПОСАЦКА

народж. 2-го березня 1903 р. в Україні, вдова по бл. п. Теодорові, довголітня вчителька в Україні, колишня членка СУА 82-го і 89-го Відд., заслужена діячка „Золотої Осені", касирка і голова при будові.

ПАРАСТАС відправлено 28-го грудня 1987 року в Балтімор, Мд.

ПОХОРОН відбувся 30-го грудня 1987 р. на Gate of Heaven Cemetery, Hawthorne, N.Y.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Першуни плавацьких басейнів

Через своє всебічне застосування плавання уважається дуже популярним видом тіловиховання. Це один з небагатьох видів спорту, яким цікавляться всі: королі й робітники, молоді й старі, чоловіки й жінки. Тому то й не дивно, що в час літа на пляжах і плавацьких басейнах роїться від ентузіястів водного спорту. Часто організовані плавацькі змагання молоді є чудовою ревією різних стилів, драматичних запливів і повних ефекту стрибків з відбивні (трампліну) й вежі.

В історії олімпійських ігрищ плавання має свою довгу традицію й нарівні з легкою атлетикою є вершком заінтересування широких кіл молоді. Коли переглянути листу олімпійських переможців, то пальма першенства належала колись (1896-1936) мадярам (Гайос, Чік), німцям (Радемахер, Брок), канадцям (Годжсон), австралійцям (Чарлтон), шведам (Борг), японцям (Тсурута, Торада, Гамуро) і американцям (Каганамоку, Вайсміллер, Кеалога, Кіфер, Медіка). Найдовше домінував „король" басейнів Дж. Вайсміллер, легендарний „Тарзан", учасник двох Олімпіяд і здавалося, що непереможним зійде з трону побідника. Одначе темп змагового плавання пішов швидкими кроками вперед і всі його рекорди довго не встоялись перед успішним наступом молодих 16-річних хлоп'ят Ніпону, які перемагали майже у всіх запливах (1932) в нових неймовірних рекордових часах.

Багато до розвитку змагового плавання причинилися австралійці, зокрема в роках 1956-60, коли на п'єдестал олімпійських переможців ставали такі велетні плавацького спорту як Генрікс, Девіт, Ровз, Тіл, Конрадс, Краб, Фрейзер.

Змагове плавання популярне теж серед жінок. Спершу перемагали американки (А. Осипович, Г. Медісон, Є. Голм, Ґестрінг) а згодом (1936) жінки з Голляндії (Р. Мастенбрук), з Мадярщини (1952), а починаючи від 1976 року на перші місця вибилися дівчата Східної Німеччини (К. Ендер, К. Отто, Сірч).

В стрибках з відбивні (трампліну) й вежі спершу майстрами були німці (Вальц, Ґінтер), а відтак змагуни ЗСА всеціло домінували на протязі кількох десятиліть, а найкращими й всесторонніми були Вайт, Деґенер, Вейн, Тобіян, Луґаніс (чоловіки), Ґестрінґ, Пойнтон, МекКормік, Кінґ (жінки).

Багато праці й досвіду вклали в розвиток змагового плавання учителі-тренери, приготовляючи плавацькі команди до успішного змагу. Найбільше знаним і успішним був Р. Кіпгут; який зміцнив геґемонію ЗСА в плаванні, а його учні перемагали серед дуже великої всесвітньої компетиції.

Хоч плавання в Україні є дуже поширене, українські змагуни досить пізно вступили на всесвітню арену. Лише в 30-их роках занотовуємо появу Бойченка в змаганнях у Франції. Згодом в аналах олімпійських переможців (і світових рекордсменів) зустрічаємо таких українських учасників, як Прокопенко, Сидоренко, Фесенко, Полянський. До них додати треба т. зв. „українську трійку"; Пригода, Ярощук, Дубинець, що будуть змагатися у Сеулі (Корея).

Плавацький басейн у Сеулі буде свідком завзятих запливів між ЗСА (Бйонді, Вортон, Піл), Европою (Пригода, Ґрос, Дарни, Отто, Сірч) і Австралією (Вікгам).

На тлі олімпійського басейну й різномаїтних прапорів, що майорітимуть у просторах блакитного корейського неба, зарисовуватимуться юні й до крайности щасливі обличчя нових олімпійських героїв.

Степан Мостенко

Св. п. о. Й. Лукашевича

Сл. п. о. Й. Лукашевич

Пізньої осени, 25-го листопада 1987 року, в Пен Ен, Н. Й., після важкої недуги заснув у Бозі на 81-му році життя і 53-му році священства о. Йосиф Адріян Лукашевич.

Покійний народився 27-го лютого 1907 року в Задубрівцях, повіт Снятин у Західній Україні в родині о. Модеста Лукашевича і Наталії з Хромовських. По лінії батька і матері від кількох поколінь це були священичі роди з глибоким релігійним світоглядом і з давніми священичими традиціями.

Втративши у ранньому дитинстві батька, завдячував своїй улюбленій матері, що залишилася з сімома маленькими дітьми, незвичайно дбайливе релігійне і національне виховання.

Початкову школу закінчив у Стецеві снятинського повіту, де його дідусь був парохом. Середню освіту, яку розпочав у клясичній гімназії в Коломиї, закінчив іспитом зрілости в Академічній гімназії у Львові в 1928 році. Рік пізніше вступив на студії до Богословської академії у Львові, а закінчивши їх, одружився в липні 1934 року з Наталією Дем'янчук у Коломиї.

Св. тайну священства прийняв 26-го червня 1935 року з рук Владики Микити Будки в катедрі св. Юра у Львові. З того часу розпочалася його душпастирська діяльність, спершу в Слободі, Лині і Лужках деканату Болехів, а пізніше в Ляшках деканату Ходорів. Крім душпастирської праці вкладав багато труду разом із своєю дружиною Наталією в різні ділянки громадського життя згаданих місцевостей, чи то на терені читалень „Просвіти", чи на кооперативному полі, чи при самоосвітніх гуртках молоді.

Турбуючися духовим життям своїх парафіян, організував прощі до чудотворної ікони Божої Матері в Гошові, але не забував теж про патріотичне виховання молоді, улаштовуючи маніфестаційні походи на стрілецькі могили Маківки, Ключа і ін. Така ідейна постава молодого священика впарі з глибоко обдуманими патріотичними проповідями насторожувала кожну окупаційну владу і викликувала репресії.

Коли літом 1944 року стало ясно, що треба покидати рідну землю, о. Йосиф не міг зважитися на виїзд, здавалося — це було понад його сили. Виїхав з родиною щойно тоді, коли перші відділи Червоної армії були на віддалі кількох кілометрів.

Завдяки своїй підприємчивості та життєвій енергії, а також погідній, спокійній вдачі та оптимізмові міг подолати часто непередбачені труднощі та ще й помагати іншим, що були в гіршій ситуації.

В Австрії, де після довгих митарств врешті опинився з ближчою і дальшою родиною — разом 8 осіб — у порозумінні з кардиналом Інніцером і за дозволом генерального вікарія о. д-ра Мирона Горнякевича з Відня, опікується біженцями з України та організує першу парафію в Амштеттені, Долішня Австрія, а пізніше в Гогенемсі і Ґеціс-Форарльберґу. За організаційні успіхи о. д-р М. Горнякевич іменує його деканом на Форарльберґ з осідком спершу в Гогенемсі, а пізніше в Бреґенці над Боденським озером. В 1950 році о. Йосиф переїхав з родиною до ЗСА і душпастирював у Горгамі, Півн. Дак., в Дітройті, Миш., і Шамокині, Па. Останньою парафією були Литл Фолс і Ст. Джансвил, Н. Й., коли в зв'язку з погіршенням здоров'я перейшов на відпочинок. Останні роки жив у домі доньки й зятя — Оксани о Лавра Полон, оточений любов'ю і дбайливою опікою дружини, дітей і улюблених внуків.

Як колишній студент Богословської академії у Львові був гарячим прихильником ідей Блаженнішого Патріярха Йосифа, якого духову велич мав нагоду пізнати і оцінити. В цілому своєму житті о. Йосиф Лукашевич був взором християнина та українського патріота, що дорожив усім рідним і болючо переживав недолю нашого народу. Був вимогливий до себе, з гострим почуттям обов'язку, але вибачливим для інших і вирозумілим на людські недомагання.

З вдачі тонкий естет з нахилом до філософічної контемпляції, шукав і знаходив красу в природі, мистецтві, в людських взаєминах, любив життя і розумів його неоцінену вартість, але з глибокою погордою ставився до життєвої суєти.

Мав щастя не знати ні сумнівів ні вагань і бути вірним до кінця всьому, чого доглибинно доторкнулася його криштально чиста душа.

Таким залишиться о. Йосиф Лукашевич назавжди в пам'яті тих, які його знали, шанували і любили.

Парафіянка

На вічну пам'ять

Відійшов від нас у вічність о. Йосиф Адріян Лукашевич. Отець Йосиф приїхав до Америки в 1950 році і жив 30 років у Ютиці, Н. Й.

Пам'ятаю я його передусім як відданого священика, що завжди старався наукою і своїм прикладом наближувати людей до Бога та до добра.

Пам'ятаю його як працьовитого вуйка, який казав, що відпочинок не полягає на безділлі, але на зміні фізичної праці на умову та навпаки.

Пам'ятаю, як він любив природу та як дбайливо нащеплював яблуні коло нашого дому і займався городом та квітником.

Пам'ятаю, як терпеливо читав нам, дітям, казки та старався відповідати на різні дитячі питання.

Пам'ятаю, як любив розказувати, як то було колись в Україні, про свята, коляди, різдвяні та великодні традиції та народні звичаї. Я назавжди залишуся вдячним за ввесь труд та час, що св. п. о. Йосиф, як мій вуйко, присвятив мені та за ролю, що відіграв у моєму вихованні. Він мене охристив, мене і мою дружину вінчав, а також похристив наших дітей. До кінця свого життя він за нас усіх щоденно молився.

Отець Йосиф мав погідну вдачу і навіть коли були труднощі, він ніколи не нарікав. Він любив сміх і радість, любив спів. Він черпав силу та надію з глибокої християнської віри та до кінця потішав родину і близьких.

Ми і всі ті, що знали цю надзвичайно добру та чесну людину, ніколи його не забудемо.

Д-р Нестор Томич

Історична...

(Закінчення зі стор. 2)

в цілком іншій політичній ситуації і мала повстансько-політичний характер. Але це не змінювало ситуації. Її бойові операції вимагали підтримки всіх прошарків населення, тому це заставило Головну Команду УПА немов взяти під увагу стратегічну і тактичну теорію Мао Зедонга, що „повстанець без прихильного населення, то так, як риба без води". Отже знову незаперечний факт, що збройна сила — це частина організму нації.

Тому немає у мене ніяких сумнівів, що належне зрозуміння історичної спадщини Леґіону УСС-ів буде для нас, а особливо для тих, які ще недавно зі зброєю в руках боролися проти наших відвічних ворогів, не тільки зразком, але й життєвою істиною, що вояк є відповідником оборони інтересів цілої нації. В іншому випадку традиція і дороговказ, яку залишили нам УСС-и, залишаться тільки пустою історичною фразою.